

בארה של תורה

מאת הרב ראובן גולן מח"ס רינונה של תורה ♦ יו"ל ע"י כולל שערים המצויינים שע"י מוסדות דרכי תורה רחובות

כתובת המערכת:

מודיעין עילית

מסילת יוסף 3/10

טל' - 08-9744220

דוא"ל לרשימת תפוצה:

rg5740@gmail.com

גליון 157 אדר ב' ה' תשע"ז

העלון מוקדש לע"נ ימימה בת שמעה שלום ע"ה ע"י ילדיה ר' אביעד והגב' אבישג הי"ו

פרשת פקודי

מי אוכל אצל מי ???

"אלה פקודי המשכן" (לח, א)

שהמחזיקים בתלמידי חכמים היו מעניקים להם חצי מכל רווחיהם, אף שזה הרבה יותר מחומש, כי עמלי תורה שונים משאר צדקות, ולזה אפשר ומוצוה לתת אפילו יותר מחומש, ולא יקופח שכרו משמים מאומה.

והוסיף הרב וסיפר, "נכנסתי פעם לביתו של עשיר אחד, והנה במטבח ניצבו שלושה מקררים גבוהים. שאלתי אותו, למה לך שלושה מקררים? אמר, אחד לבשר, אחד לחלב, ואחד פרוה... אמרתי לו, אם כן אתה צריך עוד שלושה לחג הפסח. אמר, אכן יש שלושה מקררים נוספים במחסן למטה... בנוסף לכך היו ליד ביתו שלושה מכוניות, אחד לו, אחד לאשתו ואחד לבנו... שיהיה לו עוד כהנה וכהנה. ולעומת זאת האברכים מצבם דחוק, ויש רבים מהם שיכלו לצאת תלמידי חכמים אילו היו תומכים בהם יותר, אך הם לא יכלו לעמוד בנטל ועזבו את לימודם."

והגאון רבי מאיר שפירא ראש ישיבת חכמי לובלין, אשר כיתת רגליו רבות עבור החזקת הישיבה, פירש בדרך צחות את הפסוק (תהלים קיב, ג) "הון ועושר בביתו וצדקתו עומדת לעד", שיש אנשים שעבור עצמם משקיעים ממיטב כספם ומתחדשים כל הזמן ברהיטים לבית, וסלון ומטבח ומוצרי חשמל ורכב ועוד ועוד, אך תרומתם לתורה דלה וקבועה ואין מוסיפים עליה מאומה. וזהו "הון ועושר בביתו", שלצרכי ביתו אינו חוסך ומוסיף ומרבה בהון ועושר, אך "צדקתו עומדת לעד" ואינה משתנה...

ב. ובספר גדולה שמושה (עמ' תרס"א) כתב הגאון רבי צבי ויספיש ראש כולל הר"ן שפעם שאל את מרן הגאון רבי יעקב ישראל קניבסקי בעל הקהילות יעקב, מדוע כשבאים להתרים לצרכי רפואה כולם פותחים כיסם ונותנים בנדיבות, ופעמים רבות אפשר לכסות את כל הוצאות הרפואה, וכשבאים להתרים לתלמוד תורה פוחתות התרומות לכדי חמישים אחוז, וכשמתימים עבור ישיבות פוחתות התרומות לכדי ארבעים אחוז, ואילו כשבאים להתרים לכולל מגיעים בקושי לכדי עשר אחוז.

והשיב לו מרן הסטייפלער, "כיון שכולל הוא הדבר הקדוש מכולם, לכן יש בכך נסיונות רבים יותר! ולא לכל אחד יש את הזכות לתרום לדבר קדוש כזה. כדי לתרום לכולל צריך שיהיו לאדם זכויות מיוחדות. הכוללים הם קודש הקדשים של כלל ישראל, ולכן השטן משקיע את כל כוחותיו דוקא במלחמה נגד הכוללים. ומי שזוכה לתרום לכוללים סימן שהוא בר מעלה ויש לו זכויות מיוחדות. וכן מי שמתעסק בהחזקת כולל מתעסק בדבר הקדוש ביותר של עם ישראל."

משמים גזרו על הב"ח שלא יזכה להדפיס ולפרסם את ספריו

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (שם)

פירש"י "המשכן משכן - שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל". ונמצא שהמקדש הוא משכון שניטל מאיתנו בעוונותינו. והקשה רבי זלמן מוולאז'ין, שהרי לגבי משכון נאמר (שמות כב כה) "עד בא השמש תשיבנו לו", וכיון שהמקדש הוא משכון מדוע לא השיבו הקב"ה לנו ולא גאלנו עד עתה.

ותירץ, שטעם חיוב השבת המשכון הוא משום "והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני", אך על משכון המקדש הרוחני אין אנו צועקים ומבקשים די הצורך מהקב"ה, ולכן לא זכינו להשבתו. והוסיף עוד, שכל מי שיתפלל ויתחנן להשי"ת שישוּב להשרות שכנינו בישראל ויבנה את בית

6 מקררים 3 מכוניות, ומה עם האברכים ?

בענין חשיבות הצדקה לעמלי תורה ראוי לצטט את דברי קדשו של רבינו הגדול מרן רבי עובדיה יוסף (מעדני המלך ח"ג עמ' 432 והלאה), "אדם שאינו חס על ממונו ותומך בעמלי תורה מוסיפים לו בשמים יותר כהנה וכהנה, וככל שיהיה יותר נדיב יוסיף לו השי"ת יותר. ואף שאמרנו "המבזבז (לצדקה) אל יבזבו יותר מחומש שמה יצטרך לבריות", והיינו שיתן לצדקה עד עשרים אחוז ממשכורתו ולא יותר מכך, מכל מקום מצינו בפוסקים

אברהם בן גאווה ראובן ז"ל
מרגלית בת רבקה ראובן ע"ה
רחמים בן אסתר ז"ל ע"י שמלוב

מרים בת אברהם ברוזילי ע"ה
שרית בת כרמלה רויאל ע"ה
מרים בת רגינה גרון ע"ה

לע"נ ר' בנימין בן שלמה ז"ל ♦ סרח בת רחמה ע"ה
ר' שלמה בן טאוס ז"ל ♦ נאדח בת תאג'ה ע"ה
אהרן בן יהיא ז"ל ♦ רחל בת סאלחה ע"ה
עביה בת סרח ע"ה

המקדש, יעניקו לו מן השמים את השפע הרוחני שהיה מקבל אם היה בית המקדש קיים, וישיבו לו את חלק המשכון הרוחני בשכרו.

ב. ובפרדס יוסף (ויקרא כג, יד) כתב, שהב"ח [רבי יואל סירקיש] לא היה דרכו לקונן על חורבן בית המקדש באשמורת, ולכן נגזר עליו בשמים שלא יודפסו ספריו ולא יצאו לאור. ופעם אחת עלה בליבו ישוב נכון ואמיתי על דברי הטור, ובכה מאד על שאינו זוכה שחידושי יודפסו ויצאו לאור, כי לא ידע מה שנגזר עליו. ולאחר שבכה אמר לעצמו, שאחרי שבכיתי על צערי טוב לי שאבכה על גלות השכינה, ואז מיד נתבטלה הגזירה ממנו, והדפיס את ספריו. ונתפרסם המעשה על ידי רבי נתן שפירא בעל המגלה עמוקות שגילו לו הדבר מן השמים. נכתב עוד בשם הבעל שם טוב, שלאחר פטירת הב"ח ציננו את הגיהנום ארבעים יום לכבודו ובזכותו.

ג. ודורשי רשומות פירשו את הפסוק (שמואל א פ"ב) "מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום אל הלחם", כי אנו שואלים תמיד מדוע לא בא משיח בן דוד וישי, והשיב הכתוב "אל הלחם", כי אנו מתפללים יותר על פרנסה ולחם מאשר על משיח ורוחניות.

כמו כן אמרו בזוה"ק (פר' שמות) שהגלות מתארכת מחמת הדמעות שהוריד עשו כשנודע לו שיעקב נטל את הבכורה, ואין ישראל נגאלים עד שיורידו דמעות כנגד דמעותיו. ולכאורה, וכי לא הורדנו די דמעות שיהא בהם כדי לבטל את דמעותיו?

ותירץ החוות יאיר (הו"ד בפרדס יוסף ויקרא כג, כד) שעל כך נאמר (דברים פ"ג) "וישכון ישראל בטח בדד עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש". כי באמת היה ראוי שניגאל כבר ונשכון לבטח בארצנו, ומדוע אנו יושבים "בדד"? ואם משום דמעות עשו, הרי דמעותינו רבות יותר. אלא שכידוע מין בשאינו מינו בטל, אך מין במינו אינו בטל [לדעת ר' יהודה], וכיון שדמעות עשו היו על ברכות העולם הזה שהן גשמיות, וגם אנו בוכים על ענינים גשמיים, הרי זה בגדר "מין במינו", ולכן אין דמעותינו מבטלות את דמעותיו. וזהו "עין יעקב אל ארץ דגן ותירוש", כי זרע יעקב מוריד דמעות מעיניו על דגן ותירוש וגשמיות, ולכך אין כח בדמעות אלו לבטל את דמעות עשו. אך אם יהיו דמעותינו על צער השכינה או אז לא יהיו דמעותינו מאותו מין של דמעות עשו, ויבטלו דמעותיו, ונזכה לגאולה.

אל תתייאש! גם המשכן התפרק ונבנה כל פעם מחדש...

לעיל הבאנו דברי רש"י "המשכן משכן- שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל". והקשה בספר כונת הלב להגאון רבי הלל ליכטנשטיין אב"ד קראסנא שהלא היה לצרה בשעתה, ובשעת חרדה חרדה, ואם כן מדוע כאן בפסוקים העוסקים בהקמת המשכן הזכיר הכתוב את חורבן בתי המקדש.

ותירץ, שהנה אמר הקב"ה למשה "איהיה אשר אהיה", והוא כפל לשון, ופירש החוזה מלובלין שרמז יש בכך לאדם שאף אם חטא לא יפול ברשת היאוש, ואל יאמר "לא תהיה לי עוד תקומה אחרי שנפלתי, וכבר נסתמו הימני דרכי התשובה", אלא עליו להתאמץ ולחזור בתשובה ויתכפר לו. ולא עוד אלא שאפילו בעל עבירה שחזר בתשובה ואחרי ששב חזר לסורו וחטא עוד, לא יתייאש מן הרחמים, אלא יתחזק לשוב אל ה' עוד הפעם, ויקבל עצמו דרכי תשובה בתוספת גדרים וסייגים ושב ורפא לו.

וזהו שרמז לו הקב"ה למשה "איהיה אשר אהיה" ב' פעמים, שאף כאשר יתקרב בני ישראל אל הבורא ואחר כך יתרחקו בעבירות ויחטאו עוד, מכל מקום "אשר אהיה", שאם יעשו תשובה אחזור להיות עימם שנית. ויש בכך חיזוק גדול לאדם לבלי יפול חלילה לעצבות ויאוש מחמת מעשיו.

ולכן כבר בהקמת המשכן נרמז שעתיד המקדש [שהיה המשכן של המשכן] להיחרב ב' פעמים, כדי להורות לישראל שכמו שהקב"ה לא נמנע מלצוות על הקמת המשכן למרות שידע שעתיד המקדש להיחרב. וכן נבנה בית ראשון אף שהיה ידוע מתחילה שעתיד להיחרב, וכן בית שני. כך גם תהיה הנהגת האדם בעבודת הבורא, שגם אם נפל ונכשל ואפילו העמיק בחטא, יתחזק שוב ויבנה את המקדש הפרטי שלו בחזרה, ואף אם יודע שיפול שוב, לא ימנע מלהתחזק עתה, כי זה כל האדם לבנות המקדש שוב ושוב מבלי להתייחס לאפשרות של חורבן עתיד. ואם ינהג כן ובכל פעם שיפול יתחזק ויוסיף לעצמו גדר וסייג יזכה שלבסוף תהא יראת ה' חקוקה בלבו. ויש להוסיף על דבריו שכן נאמר "שבע יפול צדיק וקם", ודרשוהו בענין הנפילות והירידות הרוחניות של האדם, שאף שנפל שוב ושוב עדיין נקרא הוא צדיק, וזאת כי "שבע יפול צדיק וקם", שיודע תמיד לקום ולהתנער ולבנות עצמו שוב. ובחינה כזו מצינו במשכן, שבמשך שבעת ימי המילואים היו מקימים ומפרקים אותו בכל יום ויום, עד שביום השמיני הוקם לגמרי. והאדם משכן ה' הוא, וגם אם נפל ונחבל ואפילו "התפרק" חלילה, הסוד הוא לקום ולבנות הכל בחזרה, והבא ליטהר מסייעין בידו.

רבי שרגא שנשלח לגר"א ממתבתא דרקיעא

"וכבוד ה' מלא את המשכן" (מ, לד)

בספר בית יצחק לרבי יצחק דאנציג (דרוש ה' אות ג') הביא מעשה בצדיק ר' שרגא מק"ק סמארגאן, שנפטר בשם טוב והניח בן שמילא את מקומו. בנו לא זכה לזרע של קיימא, והיה מנהגו להשתטח על קבר אביו שיבקש רחמים מאת ה' שיפקדוהו בבנים. והיה לתקופות הימים נתגלה אליו אביו בחלום ובישר לו שבשנה זו יפקד בבן זכר. הבן שאל את אביו, מדוע לא נענה עד כה ומה נשתנה כעת. והאב השיב, שהיום היה עת רצון וחדוה ושמחה גדולה בשמים, כי במרום היתה מחלוקת בפשט דברי התיקוני זוהר והגאון מוילנא פירש אותו בדרך אמת, ונשלחתי לרדת אליו למטה למסור לו שלמא רבא ממתבתא דרקיעא.

הפשט שביאר הגאון הוא בדברי התיקוני זוהר "כבוד זו אלף. הדא הוא דכתיב (ישעיה מ, ד-ה) כל גיא ינשא וכל הר וגבעה ישפלו, והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה, ונגלה כבוד ה'". וביאר הגר"א ש"כבוד" בגימטריא לב', וכן צורת האות א' מורכבת מאותיות שמנינם לב'. כי מלמעלה ולמטה יש שתי אותיות י'. ובאמצע יש קו עקום שמתחלק ברוחבו לשתי אותיות ו'. וזהו שאמרו "כבוד זו אלף" כי מספרם שווה. ובוזה יתבאר הפסוק הנ"ל, "כל גיא ינשא", כלומר שתרם ותניח במישור את האות י' שבתחתית הא' [שהיא כמו גיא שהוא עמוק ותחתית], וכן "וכל הר וגבעה ישפלו", שתשפיל ותניח במישור את האות ו' העליונה הגבוהה כהר. ובנוסף לכך "והיה העקוב למישור", כלומר שתיישר את הקו העקום שבאמצע האות א', ויהפך לאות ו'. "והרכסים לבקעה", שאות ו' זו תיבקע לשנים, ותתחלק לשתי אותיות ו'. ולאחר כל זאת יהיו לפניך ד' אותיות ו', ו' ו' שהם בגימטריא לב' כמנין "כבוד". וזהו "ונגלה כבוד ה'", שלאחר שתעשה כל זאת יתגלה מספר "כבוד" היוצא מהאותיות הנ"ל.

"מעות זכר למחצית השקל ינתנו לטובת מוסדות של תורה שמגדלים בהם תלמידי חכמים" (מין הגרע"י זצוק"ל בספר חזו"ע פורים עמ' קה').
קורא נכבד! עשרות תלמידי חכמים השוקדים על תלמודם בכוללים שע"י מוסדות "דרכי תורה" ממתינים למעות "זכר למחצית השקל" שלך, פתח לבך וכיסך להם והבא ברכה לביתך. לפרטים טל' 08-9452903

שיעורי הרב ראובן גולן, בעמדות 'קול הלשון', ובטל' 03-6171001 [הקס' 1-1-2-48-1-1], ובאתר 'קול הלשון'.

לתגובות והערות או הצטרפות לרשימת התפוצה שלה הודעה ל- rg5740@gmail.com

לע"נ אביתר בן יהודית מרחבי ז"ל ♦ יונה בת לולו אברהם ע"ה ♦ חכם אברהם בן מזל הכהן ז"ל ♦ סעדה בת עלייה בוזגלו ע"ה

סלמון בן יונה ז"ל משמור
לאה בת מרים גרון ע"ה
רחל בת סעידה ואהרון כהן ע"ה

מרגלית בת שמחה עמר ע"ה
ישראל בן חיים ז"ל קעטבי
משה בן תמר פלד הי"ד

רפאל בן אסתר פרגי ז"ל
חנה בת עזרא שלום ע"ה
אלאור בן גלית ז"ל ע"י מחפז